

Haapaveden-Siikalatvan seutukunnan ohjaus-, konsultaatio- ja yhteistyömalli

ERKO / Erityisosaamista oppilaitoksiin -hanke

1. Konsultoivat henkilöt

Nimi ja yhteystiedot	Osaamisalue, konsultoitava aihe
<p>Marika Hannula Haapaveden yläkoulu Kytökyläntie 56 a 86600 Haapavesi 044 7591 210 marika.hannula@haapavesi.fi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - tarkkaavaisuus ja toiminnanohjaus - haastava käyttäytyminen - erityistä tukea tarvitsevan oppilaan jatko-opintojen suunnittelu
<p>Maarit Leskelä Pulkkilan peruskoulu / Siikalatvan lukio Mäkeläntie 2 / Turulantie 3 92600 PULKKILA 044 5118 520 maarit.leskela@siikalatva.fi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oppilashuoltotyöryhmän toimenkuva ja työskentely - yhteistyö kotien kanssa - lakien ja asetusten toimeenpano - työyhteisön roolitus ja vastuunjako - vertaistuki ja ymmeyly
<p>Sirpa Sulkala Haapaveden yläkoulu Kytökyläntie 56 A 86600 Haapavesi 044 7591293 sirpa.sulkala@haapavesi.fi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - oppilashuoltotyö - yhteistyö vanhempien sekä yhteistyö muiden oppilasta ohjaavien tahojen kanssa - oppilaan ohjaus, tukeminen, mahdollisiin jatkohoitoihin ohjaaminen - yhteistyö opon kanssa oppilaan jatkokoulutuksesta
<p>Riikka Sirkko Hyttikallion koulu Raateitie 6 riikka.sirkko@haapavesi.fi 044 75 91 427</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kehitysvammaisten opetus - Samanaikaisopetus - Tieto- ja viestintätekniiikan hyödyntäminen opetuksessa AAC
<p>Tuija Perälä Hyttikallion koulu Raateitie 6 tuija.perala@haapavesi.fi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - luki-jutut - sensomotoriikka - yhteistyö koulunkäynninohjaajan kanssa - pienryhmäopetus esi- ja alkuopetuksessa - maltti ja toiminnanohjaus
<p>Eija Snellman</p>	<ul style="list-style-type: none"> - esi- ja alkuopetus ? - luki-jutut - asiakirjojen tekeminen (ped.arviot, -selvitykset, hopsit, hojsit) - käytöshäiriöisten opetus
<p>Leena Nissinen Pyhännän perusopetus, 0-9 Koulutie 8A 92930 Pyhanta 040-1912228 leena.nissinen@pyhanta.fi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - luki-jutut - puheopetus - huoltajayhteistyö - pedagogiset asiakirjat

2. Ohjaus- ja konsultaatiomallin tavoitteet

- tiedon, käytänteiden, taitojen jne. jakaminen yhteiseksi hyväksi ja jakamisen hyväksyminen
- yhtenäinen toimintamalli, joka auttaa selkeyttämään työtä
- toimivat yhteiset käytännöt (ei käytetä rehtoreiden, opettajien, huoltajien ja ison yleisön aikaa siihen, että päivitellään vertaillen erilaisia käytäntöjä)
- yhteinen polku näkyväksi
- ohjaus- ja konsultaatiomallin kirjaaminen kaikkienensa kirjoihin ja kansiin, josta niitä voi tarvittaessa tarkistaa ja uudet löytävät systeemit heti ja helposti
- selkeä malli; tiedetään, kuka vastaa mistäkin
- vertaistuki
- yhteistyöverkoston luominen
- säännölliset konsultoitijien tapaamiset
- toimijoille varmuutta toimia uudella, ei perinteisiin kangistuneella tavalla (osaamista paljon enemmän kuin itseluottamusta)
- varmuus syntyy yhteisesti sovituista toimintatavoista ja mahdollisuudesta kääntyä ilman epäröintiä toisen puoleen, joka sitten antaa toiminnalle ”siunauksen”
- ryhmän sisäinen koulutus
- ”tuuletus”
- Keskeistä tehdä toimintaa näkyväksi, johdonmukainen ja kaikille samanlainen kokonaisuus oppilashuoltoon → keskiössä lapsen ja nuoren sekä aikuisoppijan etu
- kaikkien osaaminen kehiin
- opettaa käyttämään hyödyksi toisia oppaana
- mallin turvin pystytään tulevaisuudessa hyödyntämään koko seutukunnan osaamista haastavissa tilanteissa
- kysyjä tietää, mihin otetaan ongelmatilanteissa yhteyttä
- helppo uusien toimijoiden heti hahmottaa, missä mennään ja miten
- Tärkeää on, että jokainen etsii itsestään omat vahvuudet konsultaatioon. Seutukunnassa on tärkeää, että resurssit kohdistetaan oikein, huomioitavaa, ettei kaikki konsultoi samasta teemasta
- perimmäinen tavoite lienee lisätä oppilaiden hyvinvointia ja tasa-arvoa

3. Yhteistyömallin tavoitteet

- eri sektorit tuntisivat paremmin toinen toisensa työ-/toimintakenttää; tehdäänkö jotakin monta kertaa eri toimipisteissä
- toimijoiden roolit ja vastuut, ettei tehdä eri toimijat samaa työtä yhtä aikaa ja moneen kertaan
- sitoutuminen tekemään työtä samoilla tavoitteilla
- VESO-päivät yhteistoiminnalliseksi, seutukunnalliseksi tukemaan aineryhmien työskentelyä, mukana vapaa sivistystyö ja etsivä nuorisotyö
- erityisopettajan työn jakaminen; keventäminen kaikkien vastuu-/vahvuusalueiden jakamisella
- selkeän palvelujärjestelmän luominen, johon jokainen sitoutuu
- toiminnan tehostaminen ja ammatillistaminen; energiaa jää kehittämiseenkin ja tulevaisuuteen katsomiseen, eikä kukaan palaisi loppuun liian suuren työmäärän edessä
- tiedon jakaminen
- lapsen tai nuoren kokonaisvaltaisen kehityksen tukeminen; koulun kanssa yhteistyössä vapaa sivistystyö ja etsivä nuorisotyö; näiden kautta mahdollisuuksien luominen
- jokainen toimija antaisi toisilleen täyden luottamuksen ja työrauhan oman tonttinsa hoitamiseen (rajat paalutettuina); koulun työ ei ole sen arvokkaampaa tai tärkeämpää kuin muunkaan toimijan; urheiluseurat ym. 3. sektori on asiantuntevampi vapaa-ajan jutuissa
- yhteistyömalli antaa varmuutta perustella omaa työtään perustelemalla sen kuuluvan muiden kanssa tehtyyn yhteiseen toimintamalliin

4. Seutukunnalliset toimijat (myös kolmas sektori) ja niiden yhteyshenkilöt

- seurakunta
- Jokihelmen opisto
- nuorisotoimi Haapavesi: nuorisotyöntekijä Tero Lehtola, erityisnuorisotyöntekijä ja etsivä Henna, vapaa-aikatoimi Sinikka Lehtosaari, Sanna Toppula
- Siikalatva: etsivä nuorisotyöntekijä
- 4H, Siikalatvan toiminnanjohtaja Kaarina Männikkö
- MLL
- sote-palvelut: Helmi
- perheneuvola/mielenterveysneuvola 8.lk->
- perhekodit: Nevalanmäen perhekoti Tiina Erikson, Konttirannan perhekoti Tapani ja Eeva-Liisa Kallio, Lamujoen perhekodit Oy Riina ja Marko Niskala
- päiväkodit; onko erityispäiväkoteja, Paakkilan päiväkodissa erityisryhmä
- HAO/Jedu
- poliisi, pelastuslaitos (palo- ja sairaankuljetuspuoli)
- Pohjois-Pohjanmaan Liikunta ry (PoPLi); Liikkuva koulu tms. projekti
- työpajatoiminta, Siikalatvan yksilövalmentaja Sirpa Kiljo
- alueen yritykset (ainakin jopo-luokkalaisten työharj.)
- kyläyhdistykset (voisiko kesä/työharjoittelutoimintaa suunnitella yhdessä)
- paikalliset eläkeläiset toimimaan koulun toimintaan (luku-, käsityö- ja mummoparkit, kouluvaarit)
- kirjasto
- kaikki edellä mainitut yksiin papereihin, kirjoihin

5. Seutukunnallisten opetusjärjestelyiden kehittämistarpeet (jopo?, opiskeluhuollon ohjausryhmä? jne.)

- yleisesti seutukunnallinen yhteistyö tiiviimmäksi; mukaan myös koulun ulkopuolisia toimijoita mahdollisimman paljon (erityisopettajat ja opettajat pohtimaan tähän liittyviä tarpeita)
- malli luo luvan yhteistyölle yli koulu- ja kuntarajojen
- yhteistyön aloittaminen vaatii tutustumista ja verkostoitumista
- yhteisiä leirikouluja tai -retkiä, toimintapäiviä esim. pienryhmien oppilaille
- yhteisiä näyttelyitä taito- ja taideaineissa tai projekteja vaikka pilvipalvelimella
- yhteisiä ryhmätöitä Google-Edun kautta
- yhteisen jopo-luokan (1–2-luokka) perustaminen olisi ainakin harkinnan arvoinen asia
- jopo yläkoululle; tarvetta on jo olemassa
- yhteistyötä myös ammatillisten oppilaitosten kanssa
- koulujen tukikerhoihin yhteistyöapua ammatillisilta oppilaitoksilta
- yhteistyötä esim. verkossa eri kuntien koulujen kanssa (esim. tietyt luokka-asteet)
- erityisvaikeus/erityisosaamisluokkien yhteistyö
- keveän työnhjousmallin luominen; työnhjauksessa voisi olla tai pitäisi olla ulkopuolinen henkilö, ei opettaja
- vertaistukimalli; säännölliset tapaamiset
- resurssikeskuksen luominen; toiminnan suunnittelu myös projektin jälkeen
- yhteinen ops-työ
- työnkierto

6. Mitä konsultaatiotyö on omalla koululla

- lukujärjestykseen konsultaatioaika
- tarpeiden selvittäminen keskustellen työyhteisössä
- olla kuuntelijana ja rinnallakulkijana
- rinnalla kulkeminen uusissa ja hankalissa asioissa luokan- ja aineenopettajille
- pohtia yhdessä luokan-/aineenopettajan kanssa ongelmatilanteita
- auttaa esim. asiakirjojen tekemisessä
- oppilaiden testaaminen ja niiden kautta tiedon jakaminen opettajille, mahdollisten ongelmien avaaminen syvemältä
- linkki opettajan ja huoltajan välillä
- konsultaatiotyö tapahtuu välitunneilla
- uuden tiedon etsimistä ja päivittämistä
- olla myös välillä linkkinä luokanopettajan ja rehtorin välillä (tukena)
- erityisopetuksen/pienryhmätyön esilletuojana
- yhteyshenkilönä koulun ulkopuolisten tukiverkostojen ja koulun välillä
- ongelmatilanteet/aihiot tuodaan esille tai kerrotaan ja niistä keskustellaan sen henkilön kanssa, jonka oletetaan asiasta jotain tietävän tai asiaan jotenkin vaikuttavan; etsitään yhteinen aika joko heti tai hetken kuluttua
- vinkkien antaminen haastavia oppilaita kohdattaessa
- tiedon, vinkkien, keinojen ja syvällisen tiedon jakamista
- joskus linkkinä oppilaan ja aineenopettajan välillä
- luokan- ja aineenopettajan ammatillisen itsevarmuuden ja -luottamuksen tukeminen
- uusien toimintamallien ja ideoiden jakaminen; kaikilla on jotain annettavaa toisille, ideat kiertoon vrt. Facebookin alakoulun opettajat-ryhmä
- osaamisalueiden hyödyntäminen kaikkien oppilaiden hyväksi

7. Tavoiteltava erityisopettajan toimenkuva (omalla koululla ja konsultaatiotyössä)

- erityisopettaja toimisi osittain oman toimenkuvansa mukaan ja osittain konsultaatiotyössä, erityisopettajalle on varattu molempiin aikaa (toimenkuva olisi selkeästi kirjattu)
- toimenkuva ei saisi olla liian täyteen ahdettu, olisi varattava tarpeeksi aikaa eri asioihin
- toimenkuva tulisi olla myös muiden toimijoiden (esim. luokanopettaja) tiedossa
- vaikka konsultaatioaika ei olisikaan lukujärjestykseen merkitty aika (esim. ti klo 12) niin se täytyy sijoittaa toimenkuvaan siten, että on hyväksyttävää, että erityisopettaja tarpeen tullen ottaa/raivaa konsultaatioajan
- testeihin, asiakirjojen laatimiseen (hojksit ym.) varattu opetuksen lisäksi tarpeeksi aikaa
- mahdollisuus toimia myös koulun ulkopuolella yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa; uutta näkökulmaa ja yhteistyömuotoja
- olisi mahdollisuus kehittää omaa vahvuusalueitaan ja keskittyä siihen
- toimenkuvan lisäksi työmäärän järkevä rajaaminen
- konsultoivassa työssä olevan erityisopettajan toimenkuvaa voisi luoda uudelleen, esim. siten, että hänellä olisi ns. vastaanottoaika joko käynneille tai puhelimella vastattavaksi, ei välituntivalvontoja ollenkaan
- massiivinen tiedotuskampanja mallista ja sen tulevaisuuden hyödyistä
- selkeä työnkuva, jossa työaikaan sidottu konsultaatioaika, paperityöaika; nämä eivät voi olla vain lisää/yt-aikaa opettamisen, suunnittelun, materiaalin valmistamisen lisäksi, myös testaamiseen, testien tarkistukseen ja tulkintaan varattava aikaa
- avustajien ja erityisopettajan työn selkeyttäminen yleisopetuksen ryhmässä
- mietityttää, kuinka se erityisopettaja jalkautuisi myös suoraan luokkaan luokanopettajan tueksi, ei vaan tuntia seuraamaan vaan opettamaan yhteistoiminnallisesti; tarvitaan työpariajattelua, sitoutumista sekä resursseja tähän
- erityisopettaja ei saa kuitenkaan sortua mestarointiin, omia tieto- ja kokemuspääomaa omalle ammattikunnalleen, vaan hänen tulisi malittaa pysyä

lestissään, tukemassa yleisopetuksen opetustyötä omalla erityisasiantuntijuudellaan

- erityisopettajallakin työ joskus leviää; työnkuvan rajaaminen, mikä on erityisoppilas joka ohjautuu erityisopettajalle
- konsultaatiota ja samanaikaisopetusta; koppiopetus vähemmälle

8. Mitä käytännön toimia ohjaus- ja konsultaatio tarkoittaa (puhelimella, käynneillä, vierailuilla)

- **vertaistuki** (aikaa keskusteluihin kollegojen kanssa)
- puhelinkeskustelu (soittoaika?)
- vierailut
- tutustumiskäynnit
- case-ratkaisut
- ratkaistava dokumentointi
- ratkaistava, missä seutukunnallisesti konsultoitaessa säilytetään oppilaan papereita?
- vertaistukea
- tiedon jakamista
- vinkkauksia
- Yhteinen matalan kynnyksen blogi tms. yhteiseen jakamiseen kaikille seutukunnan opettajille: materiaalit, vinkit, projektisuunnitelmat, sähköiset materiaalit, opetusvideot ym. → hieno ajatus 😊
- ulkopuolisen ihmisen näkökulma asiaan, toinen näkee asian ehkä eri lasien takaa ja osaa tuoda uusia ratkaisumalleja tai ehdotelmia
- rinnalla kulkemista
- saavutettavuutta
- kaikella on aikansa ja paikkansa
- edellä esitetty jälleen keskeisiä asioita, ei paljon lisättävää
- yhteinen blogi aivan verraton ajatus => aiemmin oli vastaava asiantuntijasivusto

- mahdollisuus kahvitella yhdessä kaikessa rauhassa muustakin kuin työstä keskustellen, jotta syntyy toisen tunteminen ja luottamus, joka on pohja hedelmälliselle yhteistyölle
- **työnohjaus**
- konsultoivat erityisopettajat antavat työnohjausta ammatillisissa asioissa, ulkopuoliset työnohjaajat ja heistä aiheutuvat kulut säästetään moniulotteisimpiin tapauksiin
- monimuotoista yhteistyötä
- tapaamiset, ei kuitenkaan välttämättä ”asiasta tehden”, vaan jonkun muunkin asian tiimoilta (menen eleven+ -rehtoritapaamisiin ja eLukion johtokunnan kokouksiin pääsääntöisesti siksi, että näen siellä muita kollegoita ja pääsen kysymään kysymyslistani tyhjäksi)
- miten kirjataan? Onnistuisiko Wilmaan kirjaaminen mitenkään. Kuitenkin helppo / nopea / vain perusasiat sisältävä kirjaaminen. Ei tuhjata aikaa liialliseen kirjaamiseen!
- kirjaamisesta selkeät ohjeet konsultoiville opettajille (ohjeissa lakipykälät huomioitu)
- Työnohjauksen pitäisi olla automaatio tällaisessa työssä! > toimivia työnohjausmalleja taitaa olla käytössä esim. Oulun kaupungissa ??? Voisiko sieltä saada jo tietoa valmiista mallista??
- työnohjaus on mielestäni oma työsarkansa, jota tulee olla, mutta ei sanan varsinaisessa merkityksessä ole osa tätä projektia. Työnohjauksessa tulee olla siihen koulutettu henkilö, joka on mielellään jonkun muun kuin opetusalan henkilö.
- ajanvaraus – tilanteen kartoitus – ohjaus – purku – yhteenveto – seuranta ja kaiken tämän kirjaaminen

9. Miten konsultaatiotyö olisi resursoitava

- konsultaatioaika lukujärjestyksessä, viikottainen työaika tarkoin määritelty
- voisiko jo nyt lähteä haarukoimaan 2h ohjaustyötä sellaisille henkilöille, jotka haluavat toimia konsultoivina erityisopettajina?
- Esim. Primuksen/ Oppilastietojärjestelmään välilehti/ ryhmäkonsultaatio (ilmapiiri, yhteistyömuodot, samanaikaisopettajuuden mallit jne.), ryhmäkonsultaation fileet johonkin koulun kehittämisdokumentteihin, johon voi kirjoittaa tehtyä työtä; mistä on keskusteltu ja mitä on sovittu, miten opettajille annetaan aikaresursseja
- mikään laki ei määrää, että konsultaatiopalvelua täytyy ottaa valtion erityisoppilaitokselta, hyödynnetään seutukunnallista asiantuntijuutta, kustannustehokkuus
- korvaukseksi perustyon tuntipalkka tai vastaava
- erityisopettajien seutukunnallinen yhteistyö
- konsultaatioaikaa viikottain, ehkä myös ajan henki otettava huomioon
- lukuvuoden alku, väliaika, loppu
- jos konsultaatiota ei tule juuri viikottain sovitulle ajalle, voisi ajan käyttää koulukohtaiseen kehittämistyöhön (oppilaskunta, perheiden kanssa tehtävä työ, tv:n käytön tukeminen, koulun blogi), tämä tulisi kaikkien ymmärtää
- resursoitu viikottainen aika helpottaa järjestelyjä ja konsultoinnin saatavuutta (nopeastikin)
- erityisopettajilta ulkovalvonta pois seutukunnallisena yhteisenä sopimuksena
- erityisopettajille seutukunnallinen yhteistyö/teemapäivä tai puolipäivää työaikana kerran kuukaudessa tai puolessatoista kuukaudessa
- kun tehdään muutoksia työaikaan tms. tai aloitellaan uutta toimintaa, on annettava aikaa toiminnan käynnistymiselle. Usein tuloksia penätään heti, vaikka muutokset vievät helposti jopa vuosia.
- tietty viikottainen konsultaatitunti tulee varmasti vähitellen käyttöön; konsultoitavia tulee, kun mahdollisuudesta informoidaan
- olisiko vanhemmillakin oikeus ilmoittautua konsultaatitunnille, esim. kehitysvammaisten lasten kohdalla voisi olla hyväksi, samat toimintamallit kotona ja koulussa

10. Miten konsultaatiota tilataan tai saadaan?

- matalat korot ja kynnykset
- Voisiko konsultaatiopyynnön esittää esim. oman koulun oppilashuoltotiimi tai vastaava
- rehtorin kanssa keskustelu; lupa ulkopuolisen konsultin käyttöön
- oman koulun sisällä konsultointi konsultointiajalla
- resurssoitua konsultointiaikaa voisi käyttää koko kunnan alueella, muidenkin koulujen opettajat voisivat olla silloin yhteydessä konsultoivaan opettajaan
- kunnassa voitaisiin resurssoida konsultaatioon tietty summa/vuosi
- konsultaatiota tilataan puhelimitse tai sähköpostilla
- voiko esim. luokanope olla suoraan yhteydessä konsulttiin ilman lupien kyselyä puhelimitse tai sähköpostilla
- viikottainen konsultaatioaika voi myös vaihdella, tulisi olla tiedotuskanava josta aika löydettävissä
- konsultaatiota pitäisi voida tilata suoraan
- oman kunnan ulkopuolisen konsultin palveluihin pyydettävä lupa (resurssikysymys)
- oman koulun sisällä helpompi toteuttaa
- akuutit tilanteet huomioitava myös

11. Mitä taitoja ja valmiuksia konsultoivalla henkilöllä tulee olla ja miten hän voi kehittyä niissä?

- hyvät vuorovaikutustaidot
- taito jakaa asiat, ei välttämättä kaiken kattava tieto, mutta ymmärrys toisen osapuolen näkemyksestä ja kokonaiskuvasta sekä vastaanottajan tuntemuksesta ottaa asiaa vastaan
- hyvä kuuntelutaito, kyky irrottautua omista lähtökohdista
- ideointikykyä
- opetusalan kokonaisvaltainen seuraaminen, ajan tasalla pysyminen tärkeää
- henkilön tulisi olla helposti lähestyttävä, hänen pitäisi maltaa kuunnella, osata keskustellen tuoda ehdotuksia ratkaisumalleiksi
- henkilön pitäisi pitää huolta ajantasaisesta tiedosta
- kouluttauduttava säännöllisesti ja luettava ajankohtaista kirjallisuutta
- kehittyminen tapahtuu myös tutkiskelemalla itseään, omia työskentelytapoja ja myös kokemuksen kautta
- halu kehittää opetustyötä on tärkeä
- konsultaatiosta voi pyytää joskus palautetta, se auttaa henkilöä kehittymään
- työnohjausta konsultille
- työnohjaus tarpeen, jotta konsultti ei pala loppuun eikä koe riittämättömyyden tunnetta

12. Konsultaatiomallin hyvät käytännöt vanhempien kanssa tehtävään yhteistyöhön

- avoimuus vanhempiin päin, tiedottaminen
- vanhempien kuuleminen esim. puhelimitse
- vanhempainilloissa yleisen tiedon jakaminen
- lähtökohtana aina vanhemmat, ei valmista ratkaisua; ratkaisun löydyttävä vanhemmilta, heidän sanomanaan
- vanhempien osallistuminen konsultaatioon jossain tapauksissa, esim. kehitysvammaisen lapsen kommunikaatio, koristehtävät jne. Käytänteiden siirtyminen koulusta kotiin!
- konsultaatiomallin esittäminen vanhempainilloissa
- avoimuus ja vanhempien kuuleminen olennaista
- vanhemman asiantuntijuuden hyödyntäminen; vaatii vahvaa ammatillisuutta
- jos perhetilanteessa ongelmia, voi konsultoida esim. kuraattoria; tähän voisi räätälöidä palvelumallin laajemminkin
- mallissa on hyvä olla kuraattorin lisäksi muutkin tahot, sillä opetustoimen ihmiset eivät ole perhetyöntekijöitä, sossuja, sairaanhoitajia jne.

13. Mihin asioihin tarvitaan seutukunnan ulkopuolista konsultaatiota, miten sitä tilataan ja hyödynnetään?

- asioihin, joihin ei löydy ratkaisumallia omasta seutukunnasta
- oppilascaseihin, joista ei ole riittävää kokemusta omalla alueella, esim. soveltuuko integroitavaksi yleisopetukseen, jos vakava kehityksen häiriö, näön tai kuulon puuttuminen ja miten opetus järjestetään siinä tapauksessa
- kuulo/näkövammaisen oppilas; tukitoimet, apuvälineet, niiden käytön opastus, henkilökunnan koulutus
- mahdollisimman monelle tilaisuus ulkopuoliseen konsultaatioon osallistumiseen. Jos ulkopuolinen konsultti tulee, mukaan koko koulun henkilökunta!
- seutukunnan ulkopuoliseen konsultaatioon pyydettävä lupa, oppilashuoltoryhmän näkemys asiasta olisi hyvä saada ennen ulkopuolisen konsultin tilaamista, huom. myös vanhempien kuuleminen
- vaikeat psykiatriset ja mielenterveysongelmat
- lukidiagnoosin saaminen/ vaikeat hahmotusongelmat
- vaativat motoriikan vaikeudet (cp-vammat)